

ДО КИЇВСЬКОГО АПЕЛЯЦІЙНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ

Особа, яка подає відзив на апеляційну скаргу (Відповідач у місцевому суді):

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут»

03056, м. Київ, просп. Перемоги, 37

ЄДРПОУ 02070921

в суді діє через представника за довіреністю

Буняка Валерія Сергійовича

03110, м. Київ, вул. Златопільська, 4, кв. 66

тел. 067-329-83-17

Справа №20/035-11. Головуючий суддя Куксов В. В.

Судді Коршун Н. М., Авдєєв П. В.

Відзив

на апеляційну скаргу прокурора Вишгородського району Київської області

Ваша Честь!

Враховуючи, що згідно ст. 101 ГПК України апеляційний суд не зв'язаний доводами апеляційної скарги та перевіряє законність й обґрунтованість рішення місцевого господарського суду в повному обсязі, здійснюючи право сторони подати відзив на апеляційну скаргу, надаємо свої заперечення стосовно апеляційної скарги прокурора та окремих положень мотивувальної частини рішення суду першої інстанції.

I. Заперечення проти апеляційної скарги прокурора

У своїй апеляційній скарзі прокурор Вишгородського району Київської області посилається на те, що особам, в інтересах яких подано позов прокурором (державному підприємству «Димерське лісове господарство» (далі – ДП «Димерське лісове господарство») та Головному управлінню Держкомзему в Київській області), стало відомо про існування рішення Виконавчого комітету Глібівської сільської ради Вишгородського району №10 від 25 лютого 2000 року та про укладання між зазначеною сільрадою й Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут» (далі – НТУУ «КПІ») договору на право тимчасового довгострокового користування землею від 18 жовтня 2000 року лише в 2010 році під час перевірки звернення начальника Контрольно-ревізійного управління в Київській області Сливи О. С. від 22.07.2010 року щодо несплати НТУУ «КПІ» збитків лісогосподарського виробництва. Відповідно, на думку прокурора, суд першої інстанції прийшов до помилкового висновку про вплив строку позовної давності. Але зазначений висновок прокурора є невірним з наступних підстав.

Згідно ч. 1 ст. 261 ЦК України строк позовної давності починається від дня, коли **особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права** або про особу, яка його порушила. У листі ДП «Димерське лісове господарство» на ім'я прокурора Вишгородського району Київської області від 27.03.2006 року №137 (т. 1 а.с. 99) чітко зазначається позиція

лісгоспу про те, що, по-перше, право користування НТУУ «КПІ» спірною земельною ділянкою закінчилося в 1982 році, а по-друге, надані НТУУ «КПІ» лісгоспу документи на підтвердження права користування земельною ділянкою не відповідають вимогам закону. Тобто, навіть якщо ДП «Димерське лісове господарство» чи прокурор Вишгородського району не знали про існування оскаржуваного прокурором договору від 18 жовтня 2000 року про надання спірної земельної ділянки в тимчасове довгострокове користування терміном на 25 років НТУУ «КПІ», то вони, **знаючи про порушення свого права, могли дізнатися про конкретну форму та спосіб такого порушення** та вжити необхідних заходів на його захист, у тому числі звернутися з позовом до господарського суду.

Відповідно, суд першої інстанції вірно оцінив обставини справи та прийшов до законного й обґрунтованого висновку про те, що прокурор Вишгородського району та ДП «Димерське лісове господарство» дізналися або могли дізнатися про порушення свого права 27 березня 2006 року, і тому строк позовної давності сплив 28 березня 2009 року. Враховуючи заяву НТУУ «КПІ» про застосування строку давності до позовних вимог прокурора, у задоволенні позову було вірно відмовлено в повному обсязі.

Неправомірним є посилення в апеляційній скарзі прокурора на необізнаність щодо існування оскаржуваного прокурором договору між НТУУ «КПІ» і Глібівською сільською радою Вишгородського району від 18 жовтня 2000 року другого позивача – Головного управління Держкомзему в Київській області. Адже Головне управління Держкомзему в Київській області взагалі невірно визначено прокурором позивачем у даній справі.

Спир за користування земельною ділянкою існує між НТУУ «КПІ» і ДП «Димерське лісове господарство». Проте державним органом виконавчої влади, до сфери управління якого відноситься ДП «Димерське лісове господарство», є Державний комітет лісового господарства України й обласні управління лісового господарства. Головне управління Держкомзему в Київській області не має відношення до користування спірною земельною ділянкою, тобто не є належним позивачем у даній справі. Позов прокурора не містить позовних вимог в інтересах ГУ Держкомзему в Київській області. Суд першої інстанції, по суті визначивши невірність даного позивача, вірно вирішив відмовити в задоволенні позову.

II. Незаконність і необґрунтованість окремих положень мотивувальної частини рішення суду першої інстанції

Суд першої інстанції своїм рішенням відмовив у задоволенні позовних вимог прокурора з підстави пропущення останнім строку звернення до господарського суду. Отже, мотивувальна частина рішення суду відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 84 ГПК України мала містити посилання на ті обставини та докази у справі, з якими закон пов'язує порядок перебігу строку позовної давності, зокрема початок його перебігу (ст. 261 ЦК України).

Додатково встановлюючи обставини, не пов'язані в даному випадку з резолютивною частиною рішення суду (про відмову в задоволенні позову), суд першої інстанції помилково збільшив об'єм мотивувальної частини власного рішення, чим фактично поставив під сумнів беззаперечність власної резолютивної частини рішення та стабільність подальших правовідносин між сторонами спору.

За таких обставин мотивувальна частина рішення суду першої інстанції має бути змінена апеляційним судом і з неї повинні бути виключені ті положення, які не стосуються порядку перебігу строку позовної давності як підстави для відмови в задоволенні позову.

Наголошу, деякі висновки суду першої інстанції, наведені в його мотивувальній частині є невірними по суті. Зокрема, зазначене стосується висновку суду щодо закінчення в НТУУ «КПІ» права користування спірною земельною ділянкою у 1982 році та пов'язаних з цим наслідків, про що зазначалося в доповненні до відзиву НТУУ «КПІ» на позов прокурора (т. 1 а.с. 173 – 175), а саме: позовна заява прокурора містить три вимоги: 1) визнати недійсним договір на тимчасове користування землею від 18.10.2000 р., укладений між НТУУ «КПІ» та Глібівською сільською радою Вишгородського району Київської області; 2) зобов'язати НТУУ «КПІ» повернути державному підприємству «Димерське лісове господарство» земельну ділянку; 3) визнати право користування земельною ділянкою за ДП «Димерське лісове господарство». Але основним питанням спору є з'ясування, чи закінчилося в НТУУ «КПІ» право користування спірною земельною ділянкою в 1982 році (*висновок, до якого прийшов суд першої інстанції в мотивувальній частині свого рішення*) чи в іншу дату (*наприклад, у 1977 році чи 1979 році, як про це зазначав у своїх листах-претензіях до НТУУ «КПІ» та поясненнях до господарського суду Київської області ДП «Димерське лісове господарство»*) до подачі позову прокурором? Із нього розпочну виклад заперечень.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» отримав у користування спірну земельну ділянку 11 січня 1967 року на підставі розпорядження Ради Міністрів УРСР №18-р (т. 1 а.с. 40) відповідно до чинного на той час законодавства. Зазначене розпорядження Ради Міністрів УРСР передбачало, що земельна ділянка надається НТУУ «КПІ» на умовах, визначених у рішенні Київського облвиконкому від 19 листопада 1966 року №907. У свою чергу, рішенням Київського облвиконкому від 19 листопада 1966 року №907 (т. 1 а.с. 41), НТУУ «КПІ» спірну земельну ділянку відведено в **тимчасове довгострокове користування на час існування спортивно-оздоровчого табору «Політехнік».**

Спортивно-оздоровчий табір «Політехнік» існує до цього часу та зареєстрований як структурний підрозділ НТУУ «КПІ» (копія довідки подавалася в суд першої інстанції та додається до цього відзиву). Руками студентських і викладацьких будівельних загонів НТУУ «КПІ» до 1978 року побудовано та введено в експлуатацію перших два корпуси спортивно-оздоровчого табору «Політехнік» (т.1 а.с. 33 – 37). На даний час на території спірної земельної ділянки існує комплекс капітальних багатоповерхових споруд, які перебувають у державній власності.

На підставі вищезазначеного розпорядження Ради Міністрів УРСР, НТУУ «КПІ» уклало 27 квітня 1967 року з Димерським лісхозом типовий договір на передачу лісових площ без виключення із державного лісового фонду (*приміт.: але з вилученням у Димерського лісхозу!, адже відвід земельної ділянки певній установі за чинним на той час законодавством здійснювався лише після вилучення земельної ділянки в попереднього землекористувача*) та підписало акт відводу в натурі земельної ділянки в тимчасове користування, в якому прямо зазначається про передачу земельної ділянки НТУУ «КПІ»

(т. 1 а.с. 124 – 126). Зазначений **типовий договір на передачу лісових площ містить умову про безстроковість дії зазначеного договору.**

Наявність капітальних багатоповерхових корпусів на території спортивно-оздоровчого табору «Політехнік» фактично означає, що тимчасове довгострокове користування земельною ділянкою на час існування спортивно-оздоровчого табору в термінах чинного законодавства України не відрізняється від постійного користування лісовою земельною ділянкою, адже станом на 1967 рік право тимчасового довгострокового користування земельною ділянкою не обмежувалося законом певним строком.

Земельний кодекс УРСР, прийнятий у 1970 році, дійсно інакше визначив термін «тимчасове право користування земельною ділянкою», обмеживши строк останнього десятима роками (ч. 3 ст. 15). Але згідно ч. 2 ст. 15 Земельного кодексу УРСР 1970 року **безстроковим (постійним) визнається землекористування без заздалегідь встановленого строку.** Тобто тимчасове довгострокове користування НТУУ «КПІ» спірною земельною ділянкою на час існування спортивно-оздоровчого табору «Політехнік», у термінах зазначеного ЗК УРСР є постійним (безстроковим) землекористуванням.

Не зрозуміло, на підставі яких положень закону позивачі приходять до помилкового висновку, що строк користування спірною земельною ділянкою в НТУУ «КПІ» закінчився в 1982 році. Зокрема, місцевий суд посилається на акт Вишгородської районної Ради депутатів трудящих від 07.10.1976 р., згідно якого спірна земельна ділянка ніби то надавалася НТУУ «КПІ» на п'ятнадцять років (т. 1 а.с. 184). Але, по-перше, зазначений акт не містить положень, згідно яких спірна земельна ділянка надавалася НТУУ «КПІ» на п'ятнадцять років, а по-друге, земельна ділянка надавалася НТУУ «КПІ» на умовах і на строк, визначених розпорядженням Ради Міністрів УРСР від 11.01.1967 р. №18-р, а не актом Вишгородської районної Ради депутатів трудящих, тобто фактично безстроково. Відповідно, в цій частині висновок суду першої інстанції є необґрунтованим і помилковим.

Наголошу, **принцип законності господарського судочинства (п. 5 ч. 2 ст. 54, п. 3 ч. 1 ст. 84 ГПК України)** вимагає від позивача, прокурора при поданні позову та господарського суду при прийнятті рішення у справі на ствердження такої обставини, як закінчення строку користування НТУУ «КПІ» спірною земельною ділянкою у 1982 році (1977 чи 1979 році) посилатися на чинне на той час законодавство, що застосовується до спірних правовідносин, зокрема Земельний кодекс УРСР 1924 року з відповідними змінами та доповненнями, Земельний кодекс УРСР 1970 року, чого позивачами та судом виконано не було. Фактично ДП «Димерське лісове господарство», прокурор і господарський суд своїми немотивованими висновками, прийнятими без посилання на закон, здійснили ревізію положень розпорядження Ради Міністрів УРСР від 11.01.1967 №18-р щодо безстрокового виділення НТУУ «КПІ» спірної земельної ділянки.

Земельний кодекс УРСР 1970 року, Земельний кодекс УРСР 1991 року та Земельний кодекс України 2001 року, не містили положень про їх зворотню дію в часі та не відміняли право установ та організацій користуватися земельними ділянками, відведеними згідно чинного на той час законодавства, на умовах і в порядку визначеному на час їх відведення.

Більше того, п. 5 Постанови Верховної Ради Української РСР від 18 грудня 1990 року «Про порядок введення в дію Земельного кодексу Української РСР», п. 7 Перехідних положень Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року чітко визначають, що підприємства, установи та організації, які мали у своєму користуванні земельні ділянки до прийняття цих Кодексів, зберігають свої права на їх користування. На недопустимості вилучення в НТУУ «КПІ» як навчального закладу раніше наданих земельних ділянок

наголошує ч. 2 ст. 63 Закон України «Про вищу освіту» і п. 2 Указ Президента України «Про Київський політехнічний інститут» від 08.04.1995 р. №289/95.

З прийняттям 28 червня 1996 році Конституції України, принцип незворотності законів в часі став одним із основоположних у правовій системі України. На нього, ч. 1 ст. 58 Конституції України, неодноразово посилався у своїх рішеннях Конституційний Суд України. Остаточо питання права користування НТУУ «КПІ» спірною земельною ділянкою знято рішенням Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року №5-рп/2005 (справа про постійне користування земельними ділянками), а саме: вказаним рішенням було визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення:

- п. 6 розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України щодо зобов'язання переоформити право постійного користування земельною ділянкою на право власності або право оренди без відповідного законодавчого, організаційного та фінансового забезпечення;

- п. 6 Постанови Верховної Ради України «Про земельну реформу» від 18 грудня 1990 року №563-ХІІ з наступними змінами в частині щодо втрати громадянами, підприємствами, установами і організаціями після закінчення строку оформлення права власності або права користування землею раніше наданого їм права користування земельною ділянкою.

Позовні вимоги прокурора, «витребувати земельну ділянку з незаконного володіння» та «визнати постійним землекористувачем», по суті визнають факт відсутності в ДП «Димерське лісове господарство» спірної земельної ділянки в постійному користуванні (адже, інакше, позовна вимога прокурора була б наступна: усунути перешкоди в користуванні земельною ділянкою). Більше того, прокурор намагається підмінити рішенням суду, рішення вищого органу виконавчої влади – Кабінету Міністрів України, єдиного органу в Україні, який може повернути спірну земельну ділянку в постійне користування ДП «Димерське лісове господарство», що не відповідає конституційному принципу розподілу влади, згідно якого саме Кабінет Міністрів України та центральні органи виконавчої влади України розпоряджаються державною власністю.

Висновок: Спірна земельна ділянка не перебуває в постійному користуванні ДП «Димерське лісове господарство» з 1967 року та до цього часу. Зазначена земельна ділянка перебуває в законному безстроковому користуванні НТУУ «КПІ». Відповідно, позов прокурора не підлягає задоволенню в повному обсязі з зазначених підстав.

Враховуючи викладене, оспорюваний договір на тимчасове користування землею від 18.10.2000 р. між Глібівською сільською радою та НТУУ «КПІ» не порушує прав і законних інтересів визначених прокурором позивачів. Навіть якщо зазначений договір помилково укладений сторонами без достатніх правових підстав, враховуючи його безоплатність, він не породив правових наслідків, адже НТУУ «КПІ» і без його укладання мало право користування спірною земельною ділянкою.

На підставі наведеного, керуючись ст. 103, 104 ГПК України, –

ПРОШУ:

1. У задоволенні апеляційної скарги прокурора Вишгородського району Київської області відмовити.

2. Змінити рішення господарського суду Київської області від 20 травня 2011 року, виключивши з мотивувальної частини зазначеного рішення положення, які не стосуються з'ясування обставин, з якими закон пов'язує порядок перебігу строку позовної давності.
3. В інших частинах рішення господарського суду Київської області від 20 травня 2011 року залишити без змін.

Додаток: 1. Копія довідки з ЄДРПОУ щодо структурного підрозділу НТУУ «КПІ» спортивно-оздоровчий табір «Політехнік». 2. Доказ направлення копії цього відзиву з додатком до нього особі, яка подала апеляційну скаргу. 3. Клопотання про фіксування судового процесу з допомогою звукозаписувального технічного засобу.

Оригінал довіреності НТУУ «КПІ» на ім'я Буняка В. С. надавався господарському суду раніше та міститься в матеріалах справи.

З повагою

Представник НТУУ «КПІ»

В. Буняк

15 серпня 2011 року